

ՄԱՍԵԱՅ ԱՂԱԻՆԻ

Ե Ի

Ծ Ի Ա Ծ Ա Ն Հ Ա Յ Ա Ս Տ Ա Ն Ե Ա Յ Յ

Վ. Ա. Ս. Ն 1861 Ա. Մ. Ի

ՄԱՍԵԱՅ ԱՂԱԻՆԻՈՅՆ 1860

տարւոյս մէջ հրատարակութիւնը եւ բաժա-
նորդաց ձեռքն հասնիլը մեծ դժուարութիւններով եղաւ, ինչպէս որ շատ անգամ
կպտասի հարկաւ այսպիսի աշխատութեանց տոռնէ, մանաւանդ մեր ազգին մէջ, եւ այն Թէոդո-
սիոյ պէս տեղ մը ուր դեռ ժամանակ պէտք է այլ եւ այլ պէտք եղած գիւրութիւններն ունենալու:

Այսու ամենայնիւ մէկ տարուան փորձն ալ ըստ բաւականին ցուցուց մեզի որ այս մեր աշ-
խատասիրութիւնը՝ յառաջագիմութիւն եւ յաջողութիւն պիտի դառնէ Աստուծով եւ անպտուղ
պիտի չմնայ, թէ որ քանի մը կատարելագործութիւններ առնու: Վասն զի եթէ գործ մը այն
ժամանակը գովելի եւ օգտակար կհամարուի՝ երբոր իւր նպատակին հասնելու ճանապարհ մը
բռնած է, կարծեմք թէ մեր բարեսէր ընթերցողք կարող են համարձակ վկայել որ մեր աշխա-
տութիւնն ալ իրեն նպատակին հասնելու յարմար ընթացք մը ունեցաւ նաեւ այս տարի: Եւ յի-
րաւի: Ո՛ր օրագիրներն են աւելի օգտակար եւ ընդունելի համարուողները, եթէ ոչ անոնք՝ որ
ազգին այժմու ընդհանուր կարօտութիւնները լեցնելու յարմար են, ուստի եւ բոլոր ազգին
համար կգըրուին՝ քան թէ անոր այս կամ այն մասին համար:

Այսպիսի ընդհանուր վախճանի յարմար գրաւոր աշխատութիւն մը հնարելը որքան դժուար
ինն բան եղածը նոքա միայն կհասկընան՝ որ ասոր նման գործի մը վրայ փոքր իշատէ աշխատե-
ր են. եւ որովհետեւ սոքա խիստ սակաւաւոր են, զարմանք չէ որ մեր ընթերցողաց մէկ մասը
չհասկընալով այսպիսի աշխատութեան դժուարութիւնը՝ մեղադրած լինին զմեզ անգիտութեամբ:
Զարմանք չէր մեր օրագրին կարդացողներէն՝ որ որքան չհաւանէր, իբր թէ խրթին գրա-
բառ է, կամ թէ չափազանց ռամկօրէն է. որը հոգւոյն չհաւանէր, իբր թէ բաւական ազգասիրա-
կան եռանդ չունի, կամ թէ չափազանց ազգասիրութիւն կը արողէ. որը Աղաւնոյն նիւթական
մեծութեանը չհաւանէր, իբր թէ տրուած ստրկին նայելով՝ խիստ քիչ բան կը փնտրակէ. որն ալ
գրոյն ձեւին վրայ դանդատ ընէր՝ որ իբր թէ անօգուտ նորաձեւութիւն է:

Մեք այս ամենայն քննադատութեանց եւ մեղադրութեանց պատասխան մը տալու մտքով՝ կը
յիշեցնեմք դարձեալ ընթերցողաց թէ մեր օրագիրը առեւ ճշտակ մարդկանց համար եւ եւ, եւ ոչ
թէ միայն ծերոց կամ տղայոց, գիտնոց կամ տգիտաց, արանց կամ կանանց, հնասիրաց կամ
նորասիրաց. ուստի եւ չէինք կրնար աշխատիլ որ ոմանց հաճոյքը կատարուի, եւ ոմանցը ոչ:
Ընդհակառակն, մեզի պարտք կճանչնամք այնպէս յօրինել եւ հրատարակել ամէն մէկ թերթը,
որ ամենայն կարգի եւ աստիճանի եւ հասակի կարգացողներն ալ իրենց հասկըցողութեանն ու
ախորժակին յարմար խրատ կամ տեղեկութիւն մը գտնեն մէջը:

Սակայն այս եւս կարելի է ըսել թէ «Մասեաց Աղանին» մասնաւորապէս կամ յասկապէս նոցա
համար է՝ որ մեր ազգին հին եւ նոր վիճակին փոքր իշատէ հմտութիւն ունենալով՝ կիսափաքին
տեղեկանալ այն ամենայն խնդիրներուն ու ազգային դիպուածներուն որ աշխարհիս սր եւ իցէ
կողմերը կպտասիին, եւ ազգին բարոյական եւ իմացական կարողութեանը օրէ օր բացուելուն ու
յառաջանալուն նշան են կամ օգնութիւն:

Եթէ այս հինգ տարուանս մէջ մեր աշխատութիւնը այս ամենայն յատկութիւնները ունեցաւ, ինչպէս որ բաղումք կովայեն, մեր ջանքն այն է որ այսուհետեւ ալ ունենայ եւ աւելցնէ, ու ինչ իրաւացի գանգատներու պատճառ որ տուած էր՝ մեր կամայն ու գիտաւորութեանը հաւաակ, այն գանգատներն ալ դադրին:

Երեք տեսակ էին այն իրաւացի երեւցած գանգատներուն գլխաւորները.

Առաջին՝ «Մասեաց Աղաւնւոյն» տառերուն նորաձեւ լինելը, որով շատ մարդ գծուարութիւն կրաշէր համարձակ կարգալու: — Ահա նոր տարւոյն սկիզբէն ըստ մեծի մասին հնաձեւ տառերով, այսինքն այս Յայտարարութեանս տառերովը պիտի տպուի «Աղաւնին»:

Երկրորդ գանգատն էր՝ «Մասեաց Աղաւնւոյն» անկանոն կերպով հրատարակուիլը, այսինքն երբեմն շուտ եւ երբեմն ուշ հասնիլը բաժանորդաց ձեռքը: — Ասոր ալ դարմանը մեր կողմանէ ըստ կարի հոգացինք, այնպէս որ Ռուսաստանի մէջ եղող բաժանորդները կանոնաւոր թղթատարի ձեռքէ կրնգունին այսուհետեւ ուղղակի իրենց օրագիրը, իսկ Տաճկաստանիները երկու շաբաթը մէյմը Պօլիս գնացող շոգենաւէն՝ քաջընթաց բաժանարարի կամյրուողի ձեռքով:

Երրորդ գանգատն այս էր որ իբր թէ օրագիրը սաստիկ սուղ է՝ մէջը բովանդակած նիւթերուն սակաւութեանը նայելով:—Թէպէտեւ օրագրոյն վրայ ըրած ծախքերնուս ծանրութիւնը չթողուր որ կարգէ դուրս սուղ լինելը ընդունիմք, սակայն ահա թէ նիւթերը եւ թէ թերթերը կաւելցնեմք՝ առանց գինը աւելի բարձրացնելու, եւ ամիսը մէկ անգամ հրատարակելու անգը՝ այսուհետեւ 15 օրը մէյմը կհրատարակեմք, յուսալով թէ տպագրութեան եւ խմբագրութեան ծախքը կարողանամք հանել՝ մեր ընթերցողաց թուոյն շահնալովը: Իսկ աւելցուելու մասը Քաղաքական լուրերուն եւ ժամանակակից դեպքերուն ու դիպքերուն մասն է, որ 15 օրը մէկ անգամ հրատարակուելով՝ շատ ալ չեն հնանար ու իրենց յարգը չեն կորսնցնէր:

Ուրեմն օրագրոյս հայերէն մասին վրայ լինելու գլխաւոր փոփոխութիւնները սոքա են.

Ա. Երկու որոշ մասունք պիտի ունենայ այսուհետեւ, ամէն մէկը ութնական երես. առաջինը, որ է Մասեաց Աղաւնին, պիտի բովանդակէ բարոյական եւ բանասիրական ամէն տեսակ տեղեկութիւններ. երկրորդը, որ է Ծիածակը, պիտի բովանդակէ քաղաքական լուրեր ու ժամանակակից դեպքեր, գիւտեր, պատմութիւններ, զուարճալի մանր խնդիրներ, եւ այլն:

Բ. Փոխանակ ամիսը մէկ անգամ հրատարակուելու՝ պիտի հրատարակուի ամիսը երկու անգամ. որով 16 երեսին տեղը՝ պիտի ունենայ 32 երես, եւ առաջինէն շատ աւելի պատկերազարդ պիտի լինի:

Գ. Տարեկան գինը պիտի մնայ 6 ռուպլի արծաթ, կամ 24 ֆրանք, թէպէտ եւ միայն թրդթատարի տարեկան ծախքը՝ Ռուսաստանի նամակատանց կանոնին համեմատ՝ ամէն մէկ բաժանորդի համար մեկ ու կես ռուպլի, կամ 6 ֆրանք է:

Իսկ օրագրոյս ռուսերէն մասին վրայ նոր փոփոխութիւն չունիմք ընելու առ այժմ՝ բայ ի ջանալէն որ այն մասն ալ կանոնաւոր եւ անընդհատ կերպով հրատարակուի մեր կողմանէ: Մեր կողմանէ կրնեմք, վասն զի գիտնալու է որ մեր օրագրոյն ռուսերէն եւ գաղղիարէն մասին քըննութիւնը յանձնուած է Օտեսայի գրաքննական խորհրդարանին՝ քանի որ Թէոդոսիոյ մէջ եւրոպական լեզուաց համար գրաքննիչ հաստատուած չէ. ուստի եւ հարկաւ երբեմն կուշանայ այն մասին հրատարակումը, եւ մեր բաժանորդներէն անոնք որ գրուած են թէ հայերէն եւ թէ ռուսերէն մասին՝ պէտք չէ զարմանան թէ որ երբեմն հայերէնը ատենին ընդունին, իսկ ռուսերէնը մէկ երկու շաբաթ ետքը:

Կմնայ խնդրել մեր հին եւ նոր բաժանորդներէն՝ որ իրենց անունը եւ տալու ստակը առանց ուշացնելու եւ կանխիկ յուղարկեն «Աղաւնւոյն» գրասենեակը կամ ուղղակի եւ կամ մեր գործակալաց ձեռքովը, որպէս զի նոր տարիէն վերջը իրենք ալ անխափան ընդունին ամիսը երկու անգամ՝ այս ազգային օրագիրը: